

"אגורה באהלך עולמים"

(תהילים ס"א)

נשא-שבועות – תשפ"ב

יְעִשֶׂה וְנִשְׁמָע'

כך מצאנו במעמד הר סיני, שמשם מעיד בעם "ויאמר יהוה אל משה רבך הַעֲדָה בְּעַם כְּפִי וְהָרְסוּ אֶל יְהוָה לְרֵאוֹת וְנִפְל מִמֶּנּוּ רַב". אומר ה**ספורנו**: מדוע צריך להעיד בהם? "כשאהיה מדבר עמם, שמא יחשבו שבהיותם עולים למדרגת נבואת פנים בפנים כמוך יוכלו לעלות אל מחיצתך". אם יחשפו ישראל למדרגה שאינם ראויים בה, ייפול מהם רב.

ייתכן ואדם ייחשף לקדושה, אך אם היא תהיה כזו ללא הגבלה, מעבר ליכולת שלו - הדבר עלול להיות מסוכן. כך מצאנו גם אצל קרח שחלק על משה ונבלע באדמה, ולמרות זאת חלקו על משה ונשרפו מאתיים וחמישים איש מחזיקי הקטורת. לאחר מכן, אומר השם למשה לקחת את המטות והמטה אשר יפרח, בו בחר השם וכידוע המטה של אהרון הוא זה שפרח (נציין שעל פי המדרש, מדובר במטה אחד לכול השבטים שהיה מחולק למקטעים על מנת שלא תהיה טענה שהמטה של אהרון מיוחד). מה קרה מיד לאחר מכן? אומרת התורה, "ויאמרו בני ישראל אל משה לאמר הן נועננו אבדנו כלנו אבדנו". אומר ר' **בחי**: הן **גוענו**. די לנו שגוענו ואבדנו, והנה כל הקרב אל משכן ה' ימות. וכפל הקריבה שהזכיר קריבה אחר קריבה לומר כל מי שיקרב אל האהל יותר מחברו ימות כמות הרופים, ומי יתן ותמנו לגוע. אומרים ישראל, הוכח שבט לוי הוא הנבחר, אבל אנחנו מותרים להיכנס לחצר אוהל מועד אבל אם ניכנס למקום אסור ונעבור את גבול החצר אנו עלולים למות (רש"י).

ויש לתמוה, אם יש לישראל חשש לעבור את המקום המותר ולהיטק, הם יכולים שלא להיכנס כלל לחצר אוהל מועד, אם כן על מה הם טוענים? אלא, עם ישראל יודעים בברור היכן עובר הקו אותו אסור להם לעבור, אך החשש הוא שלמרות ידיעה זו, כאשר יש משיכה לקדושה - הם לא ימנעו מלעשות צעד זה. עם ישראל מעוניינים להרגיש את עומק הקדושה ושווה להם את הסכנה. זו הסיבה שמאתיים וחמישים איש חלקו על משה, שעל אף שהם מבינים את גודל הסכנה שמרחת מעליהם, הסיכוי להיות כהן גדול הנכנס לפני ולפנים גבר על הכל. לכן אומר השם, אל תכריתו את שבט הקהתי, הדבר חייב להיעשות בצורה מסודרת.

ראיה נוספת לדבר, מצאנו **במסכת יומא**, שאירע שהיו שני כהנים רצים במעלה המזבח ודחף אחד את חברו ומת. כמוכן שדבר זה אירע מתוך הרצון הגדול לזכות לקיים את המצווה. **נמצא שלקדושה יש מתיקות מיוחדת אבל אדם צריך לגעת להיכנס נכון לתוך הקדושה ולדעת את מקומו על מנת שלא יישברו כליו**.

נחזור לעניין. במעמד הר סיני אמרו ישראל, יעשה ונשמע. אמרה זו נעשתה ללא בדיקה מה יש בתורה (בניגוד לשאר האומות ששאלו ולא קיבלו) וזה נובע מהרצון להדבק לקדושה. מקורו ושרשו של רצון זה הוא אצל יעקב אבינו. ידוע שכאשר היתה רבקה אימו מעוברת, והיתה עוברת על פתחי בתי מדרש ובתי כנסיות, היה יעקב דוחף ורוצה לצאת. כבר שם ניתן היה לראות את הנטייה לקדושה של ישראל. מאידך, עשו אחיו, כאשר היתה רבקה עוברת על פתחי ע"ז, היה דוחף ורוצה לצאת. שורש המשיכה של עשו הוא לרע, לדם ולרצח - ולכן כאשר הציע להם השם את התורה שאלו מה יש בה? אמר להם 'לא תרצח', אמרו לא נקבל הרי עלינו נאמר על חרבך תחיה.

נשאלת שאלה על עשו, מדוע סרבו לקבל את התורה בגלל שכתוב בה לא תרצח? הרי גם בשבע מצוות בני נוח שהם מחויבים בהם כתוב לא תרצח, אם כן מה החידוש? מדוע זה הדבר שגרם להם לא לרצות את התורה? הרי בכל מקרה הם מחויבים בלא תרצח!

בפרשתנו מובא עניין סדר קרבנות הנשיאים. אך מלבד זאת, אומרת התורה שהביאו תחילה הנשיאים קרבן נוסף. "ויביאו את קרבנם לפני יהוה שש עגלות צב ושיני עשר בקר עגלה על שיני הנשיאים ושור לאחד וינקריבו אותם לפני המשכן". משה נותן את הקרבנות והעגלות לפני בני לוי, גרשון ומררי, ואילו לפני קהת לא נתן דבר - "ולבני קהת לא נתן פי עבדת הקדש עליהם בכתף ושאוי". אומר ר' **בחי** בשם המדרש: "שש עגלות צב כנגד ששה רקיעים, ולא שבעה הם (כנגד הרקיע השביעי לא הביאו), אמר ר' אבין ההוא דמלכא שרי. אמר משה לפני הקב"ה, רבשיע שמא תמות אחת מן הפרות וישבר אחד מן הגלגלים ונמצא קרבנם של נשיאים פסול ונמצא עבודת המשכן בטלה. מיד, ויאמר ה' אל משה לאמר קח מאתם והיו לעבוד את עבודת אוהל מועד. נתן להם הויה שיהיו חיות וקיימות לעולמי עולמים (מי? הפרות שנשאו את המשכן על גבן). ועד היכן היו קיימות? חכמים אומרים, בבית עולמים הקריבו (בבית המקדש וזה למעלה מארבע מאות שנים), שנאמר (אצל שלמה המלך) 'ויזבח המלך שלמה את זבח הבקר עשרים ושנים אלף'. זבח בקר לא נאמר אלא זבח הבקר (בה' הידיעה), איזה בקר? הוי אומר את שתי העגלות ואת ארבעת הבקר, וכתוב ואת ארבע העגלות ואת שמונת הבקר. רבי מאיר אומר עד עכשיו הן קיימות, לא הוממו ולא הוזקנו ולא הטרפו אלא הן חיות וקיימות. והרי הדברים ק"ו. ומה אם הפרות ע"י שנדבקו במלאכת המשכן נתן להן הויה והן חיות וקיימות לעולם, ישראל שהם דבקים בחי העולמים על אחת כמה וכמה, שנאמר 'אתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כלכם היום'".

אותן פרות ועגלות לא ניתנו לשבט קהת והם נצטוו להרים את המשכן בידיים, שהרכבת המשכן ופירוקו ניתנו לשבט לוי, ומתוך שבת לוי רק למשפחה אחת מותר להרים את ארון ברית ה'.

אומר ה**ילקוט שמעוני** (במדבר רמז): "אל תכריתו את שבט משפחת הקהתי מתוך הלקיים" - דבר אחר, אל תגזול דל מדבר בשבטו של לוי, רבי יהודה ברבי סימון ורבנן אחד מהן אומר (למה נקראו דלים?) שהיו דלים מנחלה שנאמר ולשבט הלוי לא נתן משה נחלה, לפיכך אל תגזלוהו מן המתנות. ואחד אומר, שהיו דלים מן המנין (שהיו מתים), למה? שהיה הארון מכלה בהם, לפיכך הקב"ה מצרה ואומר אל תכריתו.

ממשיכה התורה ואומרת "וזאת עשו להם ויהי ולא ימתו בגשפתם את קדש הקדשים אהרן ובניו יבאו וישמו אותם איש איש על עבדתו ואל משאו". מה הכוונה איש איש? מובא במדרש רבה (במדבר ה'): "ואם כן למה היה מזהיר עליהם אל תכריתו את שבט וגו'? אלא מפני שהיו יודעין שכל מי שטוען אהרן וקרו מרבה יהיו מניחין את השלחן והמנוחה והמזבחות וכל רצון לארון לטל שֶׁכָּר, ומתוודף כֶּף הַיָּהוָה זֶה מְרִיב וְאוֹמֵר אֲנִי טוֹעֵן כָּאן, וְזֶה מְרִיב וְאוֹמֵר אֲנִי טוֹעֵן כָּאן, ומתוודף כֶּף הַיָּהוָה נִוְהָגִין בְּקִלּוֹת רֹאשׁ וְהִיתָה הַשְּׂכִינָה פּוֹגְעַת בָּהֶם. אָמַר הַאֱלֹהִים לְמֹשֶׁה עֲשֵׂה לָהֶם תְּקֵנָה כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְפָּלוּ מִן הָעוֹלָם, אֶל תְּכַרְתוּ וְגו', אֶלֶּא יִסְדְּרוּ אוֹתָם עַל עֲבוֹדָתָם וְעַל מִשְׁאֵם שֶׁלֹּא יָרִיבוּ זֶה עִם זֶה, עֲשֵׂה לָהֶם מִשְׁה תְּקֵנָה, אֶלֶּא שְׁהִי מְרִיבִין זֶה כְּנֶגֶד זֶה, זֶה אוֹמֵר אֲנִי טוֹעֵן בְּאֶרֶץ וְזֶה אוֹמֵר לֹא אֶלֶּא אֲנִי טוֹעֵן, וְלֹא הָיָה יוֹדֵעַ אֶחָד מֵהוּ קְבוּעַ לוֹ, מֵהוּ מִשְׁאֵו, אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יְהִי אֶהְרֹן וּבָנָיו נִכְנָסִין וְנוֹתְנִים לְכָל אֶחָד וְאֶחָד טַעֲנִי, שְׁנֵאמַר: אֶהְרֹן וּבָנָיו יָבִאוּ וְשָׂמוּ אוֹתָם".

מתוך דברים אלו מתעוררת שאלה. הרי שבט קהת רואים שהארון הורג בהם, אם כן כיצד יתכן שהם רבים על הזכות לשאת את הארון? אלא, מכך אנו למדים יסוד חשוב - כאשר אדם יגיע לקדושה אמיתית ויטעם את טעם האמת, הסיכון כבר לא יעמוד לנגד עיניו, הוא יכנס פנימה ולא יישאר מאחור אפילו בידיעה שהדבר עלול לעלות לו בחייו.

ניתן לצפות בשיעור המלא בערוץ של הרב דוד לוי ביוטיוב

אלא, כשאמר השם לעשו שכתוב לא תרצח, הוא הסביר לו שיש מספר אופנים וגדרים ללא תרצח. מלבד מעשה הרצח עצמו, יש בנוסף להלנת פנים והלנת ממון שגם הם נחשבים לרצח. היכן מצאנו שהלנת ממון היא בגדר רצח? אצל שאול המלך, עליו כתוב שהרג את הגבעונים. שואלת הגמרא ביבמות, וכי שאול הרג אותם? אומנם לא הרג אותם, אבל הרג שאול את נוב עיר הכהנים והיו הגבעונים מספקים להם וזון ומים ונמצא שעי"י הריגת נוב מנע את הממון והפרינסה מהגבעונים וזה נחשב לו כאילו המית אותם. ועכשיו אנו יכולים להבין מדוע סרב לקבל את התורה. לאחר שהבין עשו עניין זה, אמר כי לא תרצח כפשוטו קשה לו לקיים, ואיך יוסיף גם גדרים נוספים? לכן לא קיבל את התורה, ונמצא שדיבר איתו השם על לא תרצח שמעבר לשבע מצוות בני נוח.

שואל בית הלוי על אמירת ישראל נעשה ונשמע: הרי הרמב"ם כותב שאדם שהתחייב לחברו ואמר "אני אעשה כל מה שתבקש ממני" ואפילו עשה קניין, אין בדבריו כלום ואין הקניין מועיל. מדוע? כיוון שהתחייב על דבר שאין לו קצבה, הרי שהוא אומר כל דבר, יש דברים שאין באפשרותו לעשות בגלל מגבלות הגוף ולכן אין התחייבותו מתקיימת.

אם כן, נמצא שישראל שקיבלו את התורה, לא קיבלו הסבר ומידע מה כוללת התורה והרי התורה אין לה סוף ורחבה מארץ מידה ואין לה קצבה. ולפי דברי הרמב"ם, אין התחייבות זו מתקיימת - ומה הועילו במה שאמרו 'נעשה ונשמע'?

מתרץ הרב ומסביר, שיש דין בתורה של עבד. כאשר אדם קונה עבד חל עליו קניין, אבל כיצד מתקיים הקניין? שהרי לא ידע העבד מה יבקש ממנו אדונו לעשות ויש בזה דבר שאין לו קצבה! אלא, כאשר אדם קונה עבד, הוא קונה את גופו של העבד, ואין זה משנה מה נדרש ממנו. הקניין חל על הגוף, וממילא כל מה שקנה העבד קנה אדונו. מה שאין כן בהתחייבות אדם לחברו לעשות רצונו ששם אין מדובר בקניין גוף, ורק באופן כזה יש חסרון בקניין שאינו יודע על מה מתחייב.

נמצא, שכאשר אמרו ישראל נעשה ונשמע, בעצם אמרו 'אנחנו עבדים שלך'! הגוף שלנו שייך לך ועכשיו תצווה מה שתצווה. זו מהות של נעשה ונשמע ואם אדם רוצה להתחבר לקדושה ולהתעלות, באופן כזה עליו לנהוג ולחשוב תמיד שהוא רכוש של השם יתברך. כך חלילה אם אדם חושב לשים קץ לחייו, זהו מעשה חמור ביותר כי החיים שלנו שייכים להשם יתברך. הקב"ה קבע לדחות את השבת הקדושה והחמורה מפני ערך החיים, כל התורה כולה נדחית (למעט שלוש עבירות חמורות) מפני חיינו שהם ערך עליון.

את העומק והדרך לקיים נעשה ונשמע לימדה אותנו רות, עי"י ההתבטלות שלה. כאשר בני ישראל ביטלו עצמם ואמרו את צמד המילים הללו יצאה בת קול ואמרה מי גילה רז זה לבני.

אנו עומדים בפתחו של חג מתן תורה ועל כל אחד לחשוב כיצד הוא מבטל את עצמו ומבטל רצונו מפני רצון הבורא ברוך הוא. **אדם שיתחיל במשימה ויעשה את המוטל עליו, הקב"ה כבר יסייע לו להמשיך את העבודה.**

נסיים בסיפור על מרן עובדיה יוסף ונבין מה זה ביטול אמיתי. כאשר הגיע הרב לפרקו התחילו מציעים לו שידוכים. באחד השידוכים שהוצעו לו, היתה ביתו של הרב פתאל. קבעו להיפגש בבית הרב פתאל, וביקש האב לשוחח מספר דקות עם המשודך לפני שיפגוש את ביתו. התחילו השניים לדבר בדברי תורה, ומרוב ששקעו בה לא שמו לב שהשעה כבר מאוחרת, ולא נותר זמן לפגישה עם הבת. קבעו להיפגש פעם נוספת, והדבר חזר על עצמו. כך היה גם בפעם השלישית, ואז ביתו של הרב פרצה בבכי והחליטה כי אינה מעוניינת בשידוך בטענה שהמשודך יודע שהיא מחכה ושוכח אותה, וכך ישכך אותי לגמרי אחרי שנתחתן.

ניסה הרב לדבר על לב ביתו ולשכנע אותו לשקול שוב את הנושא, שמדובר בתלמיד חכם עצום ושכדאי לה להתחתן איתו. הודיע הרב למשודך על הביטול, ולאחר יומיים הופיע הרב עובדיה לדבר עם הבת. לאחר שיחה של מספר דקות, הודיעה הבת שהם מתחתנים. כאשר שאל הרב פתאל על פשר הדבר ומה אמר לה הרב עובדיה, השיב לו שהסביר לה כי הוא מחובר לתורה בכל אבריו ובעולם הזה אינו מבטיח דבר, אבל יכול להבטיח לה את חלקו בעולם הבא. הסביר לה הרב כי מה שראתה זו האמת ואין כאן משחק או הצגה שנועדה להרשים. זה הנעשה ונשמע של רבנו עובדיה.

רק אדם שמתמסר באמת לתורה כעבד, יזכה לתורה. כך עלינו להיכנס לחג השבועות. לבוא מוכנים לקבל עלינו את התורה בכל מקום שאנו נלך, ולשמור עצמנו ולפעול לפי חוקי התורה הקדושה.

מוקדש לרפואת איתי רפאל בן מירה, רבקה בת שרה, ישראל
מרכזי דוד בן שמעון צבי, משה בן רבקה, רונן בן מתילדה, לעילוי

[ניתן לצפות בשיעור המלא בערוץ של הרב דוד לוי ביוטיוב](#)

שבת שלום! הרב דוד לוי